

Lahden kaupunginmuseo / Päijät-Hämeen alueellinen vastuumuseo

Pvm 24.3.2021

Asemakaava-arkkitehti
Kimmo Sutinen
Maankäyttö ja aluehankkeet
Kaupunkiympäristön palvelualue
Askonkatu 2
15100 Lahti

Viite: Lausuntopyyntö 19.2.2021 / asemakaava-arkkitehti Kimmo Sutinen

Asia: Harjukatu 31 asemakaavamuutosluonnos / asemakaava-arkkitehti Kimmo Sutinen 19.2.2021

Lahden kaupunginmuseo / Päijät-Hämeen alueellinen vastuumuseo esittää otsikon asiasta pyydettyinä lausuntonaan seuraavan:

Lahden kaupungintalon rakentaminen tuli ajankohtaiseksi 1900-luvun ensikymmenellä. Rakennuksen paikan päätti todennäköisesti arkkitehti Armas Lindgren, joka valitsi sille painokkaan aseman korkealta harjulta, Mariankadun päästä, kirkkoa vastapäätä. Rakennuksesta järjestetyn kilpailun voitti Eliel Saarinen.

Kaupungintalo valmistui vuonna 1912. Siinä oli tilat rahatoimikamarille ja valtuustolle, mutta myös monelle muulle kaupungin ja seurakunnan virastolle. Länsiosa oli varattu palokunnalle. Talossa oli myös muutama asunto.

Kaupungintalolla on kaksi pääjulkisivua, Mariankadun puoleinen sekä itäinen, pääsisäänkäynnin puoleinen fasadi. Pohjoista julkisivua hallitsee torni, itäfasadissa on korostettu kaupungin ylimmän toimielimen tyyssijaa ikkunasommitelman kuparireliefeillä ja tiilikuvioilla.

Kaupungintalon päätilojen kalusteet tilattiin Eliel Saariselta.

Kaupungintalon eduspuiston suunnitelmat tilattiin niin ikään Saariselta. Puisto toteutettiin kaupunginpuutarhuri Johan Laurilan suunnitelmien täydentämänä.

Rakennus on kärsinyt sodissa, ja sitä on muutettu kulloistenkin tarpeiden mukaan. Vuonna 1981 rakennus paloi.

Tulipalon jälkeinen korjaus suunniteltiin kaupunginarkkitehti Erik Liljebladin johdolla. Käytännön työstä vastasi arkkitehti Satu Päivärinne. Sisustuksen suunnitteli sisustusarkkitehti Antti Nurmesniemi, konservointityöt teki Jorma Lyytikäinen. Rakennukseen laadittiin erillinen taideohjelma kaupunginmuseon johdolla.

Kaupungintalo jaettiin kolmeen vyöhykkeeseen, entistettävät tilat, 1910-luvun ilmeeseen perustuvat, mutta nykyaikaisin kalustein varustettavat tilat sekä kokonaan uudistettavat tilat.

Korjaustöiden yhteydessä myös kaupungintalon puistoa uudistettiin.

Lahden kaupungintalo, sen sisätilat ja puisto ovat valtakunnallisesti, jopa kansainvälisesti merkittäviä. Kaupungintalosta, sen sisustuksesta, keskeisistä taideteoksista ja puistosta on tehty lakisuojelesitys helmikuussa 2021.

Kaupungintalo sisältyy Lahden kaupungintalon, kauppatorin ja Mariankadun seremonia-akselin rky-kokonaisuuteen.

Museo katsoo, ettei asemakaavamuutosluonnoksen kaupungintaloa koskeva sr-merkintä voi perustua rakennusperintölakiin nojaavaan päätökseen, jota ei ole tehty. Suojelumerkinnän sisältö tulee laatia lakisuojelesityksen pohjalta.

Kaavassa on tavoitteena suojella myös kaupungintalon edessä oleva puistokokonaisuus. Museo katsoo, että täsmällisten suojelumerkintöjen laatimisen on hyvä perustua puistosta laadittuun historiaselvitykseen.

Kaavassa kaupungintalon itäpuolinen kaksiosainen puistoalue on nimetty Kaupungintalonpuistoksi. Puistosommitelma oli idullaan jo W. O. Lillen vuonna 1896 laatimassa asemakaavamuutoksessa, jota Lille myöhemmin laajensi ja täsmensi vuoden 1901 tilanteen mukaiseksi. Kaava sai lain voiman vuonna 1905. Puistoa ei näin ollen ole tarkoiteltu kaupungintalon eduspuistoksi. Puistokokonaisuuden itäisempi osa syntyiikin ennen kaupungintaloa. Sen perustustyöt alkoivat vuonna 1905 ja puisto valmistui 1906. Se sai nimen Harjupuisto. Puistosommitelman läntinen osa istutettiin kaupungintalon valmistumisen jälkeen. Museo esittää, että puiston itäosa nimetään sen historian mukaisesti.

Yleisenä tavoitteena tulee asemakaavamuutokseen kirjata taiteen prosenttiperiaate.

Lahden kaupunginmuseo / Päijät-Hämeen alueellinen vastuumuseo

tutkimuspäällikkö	Hannu Takala
kokoelmapäällikkö	Sari Kainulainen
amanuessi	Liisa Mäkitalo
korjausrakentamisasiantuntija tutkija	Anssi Malinen
konservaattori	Lauri Löfman
tutkija	Riitta Niskanen

Tiedoksi

Museovirasto, Länsi-Suomen kulttuuriympäristöpalvelut
Hämeen ely-keskus